

SPOMINJAMO SE
(govor Slavka Grčarja, podpredsednika ZZB NOB Slovenije
Jesenice, 30.7.2011)

Spoštovani gospod župan,
drage tovarišice in tovariši,
gospe in gospodje!

Prisrčno pozdravljeni v imenu predsedstva Zveze združenj borcev za vrednote narodnoosvobodilnega boja Slovenije. S posebnim zadovoljstvom vas pozdravljam tudi zato, ker ste v občini Jesenice ohranili občinski spominski dan na prvi spopad Cankarjeve čete s premočnim nacističnim okupatorjem in na prve padle za svobodo. S tem se pridružujete spominu na vse bitke v drugi svetovni vojni na slovenskih tleh in na vseh 82.000 dokumentiranih slovenskih smrtnih žrtev: med njimi 35.000 padlih partizanov in aktivistov OF, več kot 4.000 ustreljenih talcev, 11.000 umrlih v fašističnih in nacističnih zločinskih koncentracijskih taboriščih, več kot 20.000 civilnih žrtev in spominu na vse druge mrtve in trpeče.

Čas II. svetovne vojne je bil najtežji čas v slovenski zgodovini, saj je bil slovenski narod nasilno okupiran od treh okupatorskih fašističnih in nacističnih držav, ki so nas zapisali uničenju s smrtjo, razselitvijo ali potujčenjem in to namero tudi uresničevali z nezasišanim terorjem. Toda to je bil tudi čas, ko se je mali slovenski narod izkazal kot velik narod, saj se je z vsemi silami uprl neskončno močnejšemu sovražniku, pred katerim je bila tedaj na kolenih skoraj vsa Evropa in si z nadčloveškimi napori, trpljenjem in velikimi žrtvami izboril obstanek na svoji zemlji in svojo svobodo. Organizator tega upora je bila kot vemo Osvobodilna fronta slovenskega naroda, ki je k sodelovanju pritegnila veliko večino Slovencev, v najtežjih vojnih razmerah ustanovila mrežo odborov OF in narodnoosvobodilnih odborov, kot organov nove oblasti, organizirala partizansko zdravstvo, šolstvo, tisk, raznovrstno kulturno in umetniško dejavnost, pa tudi preskrbovalno, proizvodno in druge gospodarske dejavnosti. V zgodovinsko kratkem času je organizirala uspešno narodnoosvobodilno partizansko vojsko in oboroženo narodno zaščito. V partizanskih enotah se je krajši ali daljši čas borilo prek 100.000 borcev, ob koncu vojne pa je bilo v boju 31 slovenskih brigad in 13 odredov v 7 divizijah s skupaj več kot 37.000 bork in borcev in od sredine 1943 leta s statusom zavezniške vojske velike antihitlerjevske koalicije. Z zmago smo dosegli ponovno priključitev Primorske in ustanovitev samostojne republike v okviru takratne jugoslovanske federacije, s tem pa so bili ustvarjeni tudi temeljni pogoji za popolno osamosvojitve Republike Slovenije v letu 1991, po skoraj

soglasni plebiscitni odločitvi in po uspešni vojaški, policijski in diplomatski obrambi novo razgllašene suverenosti.

Organizacije Zveze borcev skupaj z veteranskimi organizacijami 1991 in drugimi domoljubnimi društvi in skupaj z občinami vsako leto organizirajo po vsej Slovenji okrog 300 proslav in okrog 700 komemoracij, kjer se zbere skoraj 300.000 obiskovalcev. Tako na poseben način pripovedujemo resnico o takratnem času, predvsem seveda za nove rodove, da ne bi pozabili, kako velika dragocenost sta mir in svoboda in kako drago smo ju morali plačati. S tem pa zavračamo tudi laži, polresnice in politične manipulacije z zgodovino NOB, ki jo pačijo nekateri politiki, novinarji, kvazi zgodovinarji in celo tudi nekateri visoki dostojanstveniki rimsko-katoliške cerkve, doma in v tujini. Pri tem se nič ne sramujejo, ker blatijo žrtev in veličino velikanske večine takratnih upornih Slovencev in njihovih potomcev. Tudi brez sramu razglāšajo domobrance in druge sodelavce okupatorjev za žrtve in celo za mučence in zamolčijo, da so ti samostojno in v sodelovanju z okupatorji povzročili tisoče smrti in neznosno trpljenje mnogih Slovencev. Pripisujejo jim celo zasluge, da so se prvi borili proti komunizmu, ki da je enako ali še bolj zločinski kot sta fašizem in nacizem. Pri tem seveda nič o dejstvu, da je bil komunizem med II. svetovno vojno povsod po svetu in pri nas sestavni del demokratičnih sil, ki so se pod vodstvom velikih zaveznikov ZDA, Velike Britanije in Sovjetske zveze borili na življenje in smrt z največjim zlom tistega in vseh časov, s fašizmom in nacizmom. In sodelovanje s sovražnikom proti sonarodnjakom je, kakorkoli ga kdo obrača, vendarle le zavržno izdajalsko dejanje, vredno vse obsodbe, ne pa opravičevanja in odobravanja. Pri tem je zastoj tudi prekrivanje njihovega delovanja s Hudo jamo, Krenom in drugimi grobišči, čeprav kaznovanja brez sojenja, ki so ga izvajali po vojni organi nove Jugoslavije, v Zvezi borcev sicer ne odobravamo.

Večkrat slišimo in beremo tudi: NOB da, revolucija pa ne. Kot, da ne bi vedeli, da je vzporedno z razvojem NOB na osvobojenih ozemljih nastajala nova oblast iz ljudskih potreb, ker se je stara spajdašila z okupatorjem in z njim tudi odšla. In očitajo Partiji, da se je borila za oblast, kot da stranke niso namenjene prav temu.

Nekateri pa obravnavajo dogodke iz NOB iztrgano iz takratne okupacije, kot da te ni bilo. Tudi žrtev naj ne bi bilo, če partizani ne bi napadli ali če bi se pravočasno umaknili, ali še bolje, če bi jih sploh ne bilo. Pri tem jih ne zanima, da nacisti in fašisti niso imeli nobene pravice okupirati našega ozemlja in da so brez pridržkov krivi za vse zlo in za vse žrtve in za vso škodo, skupaj z njimi pa tisti, ki so jim pomagali.

Takih in podobnih zgodovinskih potvarjanj in sprenevedanj je še več, vendar je kljub temu vsakemu dobronamernemu državljanu popolnoma jasno, da brez uspešnega narodnoosvobodilnega boja tudi ne bi bilo samostojne slovenske države. Ta je naša in vredna vsega spoštovanja, kljub mnogim problemom in težavam, ki so deloma posledica vplivov od zunaj, večinoma pa si jih povzročamo sami. Še zdaleč pa ni vse tako črno in brezizhodno kot nam dopovedujejo zlasti mediji in nekateri politiki. Po zadnjih mednarodnih anketah kar 85 % slovenskega prebivalstva izjavlja, da je bolj

ali manj zadovoljna s svojim življenjem, po indeksu človekovega razvoja smo med državami sveta na visokem 29 mestu, smo med petimi najmanj zadolženimi državami v Evropi, proračunski primanjkljaj se postopoma zmanjšuje, po stopnji brezposelnosti in drugih ekonomskih kazalcih smo razvrščeni večinoma okrog sredine Evropske unije. Smo enakopravni člani OZN, EU, NATA med 30 najrazvitejšimi državami v OECD in v številnih drugih organizacijah Evrope in sveta.

Hudo grajo pa zasluži predvsem politika, pozicijska in opozicijska in senzacionalistična usmerjenost medijev. Preveč je aferaštva, sovražnega govora, pesimizma, zanemarjanja pozitivnih dejstev in pretiravanja z negativnimi na načelu, da ni novica, če ni slaba novica. Vse to nam ni potrebno, ker hromi našo družbo, zato v Zvezi borcev pozivamo k odgovornosti in trezni presoji vseh, ki se pojavljajo v javnosti.

Potrudimo se, da bi živeli mirneje brez nepotrebnih napetosti. Bodimo kritični, toda ne pretiravajmo. In bodimo prepričani, da bo naša država tudi sedaj previharila viharje, kot jih je vedno v svoji zgodovini.

Občini Jesenice, njenemu vodstvu in vsem občanom želim vse najboljše.

Hvala za pozornost in lahko noč.

Slavko Grčar